

žele. Pravo je tedaj, ako deželni zbori Nj. Veličanstvu presvetlemu Cesarju svoje misli razodenejo, in za to imajo po §. 19. deželne ustave tudi pravico, — ako ga prosijo, da milostno usliši to, kar zastopniki narodov pred Njegov prestol prinesejo. Zato takošne adrese, to je prošnje, do Nj. Veličanstva še nikdar niso bile zabranjene; ako bi bilo tako, tedaj pa neha Avstrija biti ustavna in goli absolutizem je gotov! (Dobro! Živio!) Avstrija je pa še ustavna, in jaz verujem, da bode ustavna tudi ostala, ter zato se nam ne more braniti, da svojih misli ne bi izrekli v preponižni prošnji.

Tako misli odbor; tako mislijo vsi prijatli, ki za odborom stojijo. Tedaj še enkrat ponavljam, da volitev naša je brezpogojna, „unbedingt“, brez „Rechtsverwahrungen“, in da brez odlašanja volimo državne poslance iz deželnega zbora. (Dobro, živio!)

Zbora predsednik po končani občni debati praša poročevalca: aliželi v adresi ali v predlogih sporočila odborovega kake premembe?

Na to odgovori poročevalec dr. Bleiweis tako-le:

V predlogih sporočila ni nič premeniti, ker v njih ne stoji nič tacega, kar bi ustavni vladi moglo biti spotikljivo. V adresi tudi ni besedice o „Rechtsverwahrungen“, „Vorbehalt“ ali o pogojih; adresa edino samo je prošnja, po temeljnih razlogih podpirana. Vpira se posebno na to, da gleda nazaj, kaj je bilo, in da gleda v prihodnost, kaj da bode! Ako je cesarskemu gospodu namestniku v predgovoru sporočila ta pasus „vendar spravnimi zabranami in pravnimi pridržki pošlje poslance v državni zbor“ spotikljiv, tedaj rečem v imenu odborov, da on privoli v to, da se izpusti.

Potem se je glasovalo, kdo je za to, da se pismo pošlje Njih Veličanstvu, in kdo ne.

Za adresno so glasovali: grof Barbo, dr. Bleiweis, dr. Costa, Debevec, vitez Gariboldi, Grabrijan, Horak, dr. Klun, prošt Kos, Koren, P. Kozler, Kramarič, Pintar, dr. Prevec, L. Ravnikar, Santo Treo, baron Šlojsnig, Sovan, Svetec, Tavčar, Fid. Terpinec, dekan Toman, dr. Toman, bar. Zois. — Zoper njo sta glasovala vit. Höffern in dež. glavar pl. Wurzbach. — Glasovanja se je zdržalo vseh 9 zastopnikov velikega posestva.

Po glasovanju želi cesarski gospod namestnik, da se konča seja za danes, ker mora popred c. kr. ministerstvo vprašati, predno prideta ostala dva predloga odborova v obravnavo.

V 6. seji — 1. sušca — prosi cesarski gospod namestnik še odloga zastran volitev v državni zbor, ker nima še odgovora iz Dunaja. Prišla je na vrsto tedaj le prošnja Št. Jernejske občine, da pride pod sodnijo novomeško, ako bi sodnije ne bilo v Kostanjevici. Poročevalec Ravnikar podpira prošnjo, Zagorec jo tudi zagovarja in zbor sklene, da se s priporočilom predloži c. k. deželni vladi. — S tem je bil seje konec.

V 7. seji — 4. sušca — se naznani zboru v nemškem in slovenskem jeziku sledeči patent Njih Veličanstva, po katerem se ima deželni zbor razpustiti; zbor ga stoji poslušati:

Mi Franc Jožef Prvi,

po Božji milosti cesar avstrijski; kralj ogerski in česki itd. itd. itd.

Po našem namestniku se Nam je sporočilo, kako so tekale razprave dež. zbora Naše vojvodine kranjske.

Dobro Nam je djalo, ko smo zaslišali pri tej priliki na znanje dano zagotovljenje zvestobe in vdanosti zastopnikov Svojega zvestega naroda kranjskega.

Spolnovaje Naš poziv je tudi deželni zbor pripravljen bil voliti poslance v državni zbor, vendar je pa po sklepu ob enem storjenem razodel zastran naloge in pristojnosti državnega zbora tako razumenje, katero bi, ako se mu o pravem času ne stopi nasproti, popolnoma uničilo namen, v kterega je poklican državni zbor.

Mi smo tedaj sklenili, obrniti Se še enkrat do Svojega naroda kranjskega in ukazujemo:

1. Deželni zbor Naše vojvodine Kranjske se ima, ravna se po §. 10. deželnega reda, razpustiti in se ima precej zaukazati razpis novih volitev.

2. Mi Si pridržujemo, odločiti dōbo, v kateri se bode sklical novi deželni zbor.

Dano v Našem cesarskem poglavitnem in prestolnem mestu na Dunaju dne prvega meseca marca v letu tisoč osem sto šestdeset sedmem, Našega cesarjevanja devetnajstem. **Franc Jožef I. r.**

Beust I. r. Komers I. r. Wüllersdorf I. r. John f. m. I. I. r.

Po Najvišem povelji: **Bernard vitez Mayer I. r.**

Pri besedah cesarskega patenta: „Dobro nam je djalo zaslišati zagotovljenje zvestobe in udanosti zastopnikov Svojega zvestega naroda kranjskega“ kakor tudi na koncu cesarskega pisma so navdušeni klici Slava presvetlemu cesarju! doneli po zbornici. Predsednik je sklenil sejo in poslanci so se poslovili od zbornice, če tudi navskriž-misli z ces. kr. ministerstvom, vendar vsegar pokorni in verno udani svojemu Cesarju in Gospodu, in z dobro vestjo, da so storili, kar po njih mislih zahteva blagor domovine njihove in sreča Avstrije. Ako Bog dá, pride že čas, da se bo to sploh spoznalo — da bi le prepozno ne bilo!

Nove volitve za deželni zbor bodo za kmetiške občine 26. dne tega meseca, za mesta in trge 27. dne in 28. dne velikih posestnikov.

Kaj je delal zadnji deželni zbor?

Da bodo častiti volilci kranjske dežele vedeli, kaj je delal deželni zbor, ki se je 18. februarja t. l. v Ljubljani zbral, podamo tukaj kratek pregled njegovega delovanja; vendar, ker so „Novice“ zborne seje že tako bolj na tanko popisovale, bo to le posnetek, ki delovanje v celoti pred oči postavi.

Reči tedaj, ki jih je zadnji celó kratki deželni zbor v obravnavi imel, so bile te-le:

1. Prošnje, ki so mu prihajale iz mnogih krajev dežele. Med njimi so bile najvažnejše:

a) Prošnja, ki so jo podale občine iz lokalij Polica in Žaljna, da bi pri novi politiški uredbi ne prišle pod Litijo, ampak pod Ljubljano.

b) Prošnja od več občin Kranjske gore, da bi se jim za stroške gojzdnega sekvestra in za kazni gojzdnih prestopkov ne rubljevale gruntne potrebščine.

c) Prošnje od kostanjeviških in senožeških občin, da bi se jim pri novi sodnijski preuredbi ne jemale sodnije iz Kostanjevice in iz Senožeč proč.

Deželni zbor je vse te prošnje trdno podpiral, in vladi živo priporočal, da bi jih uslišala.

Bilo je še več manjših prošenj podanih, kterim je vsem deželni zbor, kolikor je mogoče, voljo izpolnil.

2. Zastran nove postave za vojaščino ali soldaščino se je tudi storilo, kar je mogoče. Deželni zbor je obširno razložil, kako huda je ta postava za ljudstvo, posebno za kmetijstvo in obrtnijstvo, in sklenil je prošnjo do Njih Veličanstva cesarja, da bi se ta postava ustavila, dokler ji ne bi deželni zastopniki pritrdili.

3. Ker je bilo od več strani slišati, da se pri novi uravnavi politiških uradov in sodnij hoče nekaj tujcev v službe vriniti, ki še slovenskega jezika ne znajo, so deželni poslanci interpelacijo podali: ali je deželno vlado volja, skrbeti, da se bo pri postavljanju v nove službe najpred gledalo na naše domače ljudi, in pa na to, da bo vsak služabnik dobro znal naš slovenski jezik.

4. Ker je silna potreba, da bi se v šolah za nauk našega jezika bolj skrbelo, kakor doslej; potem da bi se naš jezik v kancelije bolj vpeljal, je bil šolski pred-

log spet storjen, kakor so ga že prejšnja leta prinašali narodni poslanci pred zbor, pa ga je nasprotna večina zmirom odbijala. Ali gospod cesarski namestnik se je uprl, in rekel, da ta zbor, ki je le za volitve v državni zbor sklican, nima pravice tega predloga zdaj obravnavati. Ker dež. zbor ni hotel zavolj tega z vlado prepirati imeti, in ker tudi ni hotel, da bi se mu očitalo, da je kratek svoj čas na mënj potrebne reči obračal, je vzel svoj predlog nazaj. Vendar je dal deželni odbor nalog, 1) da se bo s posebno prošnjo do pravosodnjega ministerstva obrnil, da ono poskrbi, da naj se vsaj zapisniki, kedar se zaslišujejo v pravih priče, in v kazenskih rečeh zatoženi ali priče, ki samo slovenski znajo, potem prisege slovenskih ljudi vselej po slovenski pišejo; 2) da bo izdelal in prihodnjemu dež. zboru predložil načrt, kako bi se ravnopravnost slovenskega jezika v šolah, uradnih in sodnih uresničila.

5. Poglavitno delo in prvi namen tega zbora pak je bilo opraviti volitve za državni zbor na Dunaj in odgovor dati na ministerski dopis od 4. februarja t. l., s katerim se državni zbor sklicuje in njegova naloga razklada. Ker se je iz tega dopisa večini zborovi dozdevalo, da je vlada odločila odstraniti cesarski diplom od 20. oktobra 1860. in dvalizma se prijeto, ki bi naše cesarstvo razdelil na dve polovici, in tako oslabil cesarstvo moč in veljavo; potem, da vlada misli tudi popustiti cesarski patent od 20. sept. 1865, ki pridržuje zastran pogodbe z ogerskimi deželami tudi zastopnikom družih

naših kraljestev in dežel enako veljavni glas, kar je za nas neskončno važno, ker bo v ogerski pogodbi tudi za to šlo, koliko davkov, vojakov in državnih dolgov prevzamejo ogerske dežele, da ne bi jih preveč na nas druge zvalili; da zadnjič vlada tudi misli ovreči cesarski patent od 2. januarja t. l., ki je varoval našim negerskim deželam svobodo zastran državne uredbe, posebno da bi več dežele ne mogle manjših preglasovati: zato je deželni zbor spoznal za svojo sveto dolžnost, da sicer izvoli poslance na Dunaj ter da se v tem pokornega skaže; vendar da ob enem tudi do cesarja samega posebno pismo, ki se adresa imenuje, pošlje, v katerem bi mu natanko razložil svoje misli in svoje skrbi, potem pravice in potrebe celega cesarstva kakor tudi posebej naše kranjske dežele, ter bi ga prosil, da bi se na to milostljivo oziral. Gosp. državni namestnik pa je hotel, da naj se voli brez vsacega pisma do cesarja. Ko je tedaj 28. t. l. deželni zbor sklenil adresu, je g. cesarski namestnik precej njegovo delovanje ustavil, in sedanje c. k. ministerstvo je cesarju svetovalo, da naj zbor razpusti, kar se je tudi zgodilo 4. marca t. l., predno se je mogla sklenjena adresa cesarju poslati.

To je delal deželni zbor, ki je zdaj razpuščen. Ravno tako so tudi ravnali deželni zbori na Pemske, na Moravskem in na Tirolskem.

Dežela kranjska naj zdaj sodi, ali so njeni poslanci delali po svoji dolžnosti in vesti, in ali so njene zaupanja vredni ali ne.

Predragi rojaki!

Njih Veličanstvo naš premilostljivi cesar so s patentom od 1. marca t. l. blagovolili skleniti, da naj se sedanji deželni zbor kranjski razpusti in naj se brez odlašanja razpiše nove volitve.

V tem patentu so Njih Veličanstvo milostljivo sami spoznali, „da Jim je dobro djalo, ko so zaslišali zagotovljenje zvestobe in udanosti zastopnikov svojega zvestega naroda kranjskega.“

Njih Veličanstvo so tudi priznati blagovolili, da je bil deželni zbor pripravljen, poslance voliti za državni zbor na Dunaji.

Zastran misli pak, ki jih je razodel deželni zbor o nalogi in pristojnosti državnega zbora, sklenili so Njih Veličanstvo obrniti se do naroda kranjskega, ter so nove volitve ukazali.

Pri vas je po takem, predragi volilci, da izrečete: ali so poslanci, ki ste jih komaj pred enim mesecem tako enoglasno volili, po vaših mislih ravnali in ali so se vašega zaupanja vredni izkazali.

Ako bivši vaši poslanci niso izgubili zaupanja vašega, boste jih, kadar pridete po gori omenjenem Najvišem pozivu Njih Veličanstva k novim volitvam, zopet volili, kajti gëslo njih bilo je in zmiraj bode: **Vse za vero, cesarja in domovino!**

Bili pa so dosedanji poslanci, da vam jih kličemo v spomin, ti-le:

I. Poslanci kmetiških sosesk:

Za ljubljanski in vrhniški okraj: gosp. dr. **Janez Bleiweis** in gosp. **Fideli Terpine**, grajščak.

Za kamniški in brdski okraj: gosp. dekan **Ivan Toman**.

Za kranjsko-loški-tržiški okraj: gosp. baron **Anton Zois**, grajščak in gosp. **Anton Kos**, ljubljanski stolni prošt.

Za radolški in kranjsko-gorski okraj: Gosp. fajmošter **Lovro Pintar**.

Za postojnski-planinski-senožeski-bistriški in loški okraj: gosp. dr. **Costa**, župan ljubljanski, in gosp. **Matija Koren**, posestnik.

Za vipavski in idrijski okraj: gosp. dekan **Juri Grabrijan**.

Za novomeški, kostanjeviški in krški okraj: gosp. **Jožef Zagorec**, posestnik.

Za trebanski, zatiški, žužemperski, mokronoški, litijski in radeški okraj: gosp. **Santo Treo**, grajščak, gosp. grof **Jožef Barbo**, grajšak, in gosp. **Miha Tavčar**, fajmošter.

Za kočevski, laški in ribniški okraj: gosp. **Luka Svetec** in gosp. **Peter Kozler**, posestnik.

Za črnomeljski in metliški okraj: gosp. **M. Kramarič**, posestnik.

II. Poslanci mest in trgov.

Za Ljubljano: gosp. dr. **Lovro Toman** in gosp. dr. **Klun**, profesor na Dunaji.

Za Idrijo: gosp. vitez **Anton Gariboldi**.

Za Tržič, Radoljco in Kamnik: gosp. dr. **Prevec**, advokat v Kamniku.

Za Postojno, Vrhniko in Lož: gosp. baron **Janez Šlojsnig**.

Za Novomesto, Kostanjevico, Krško, Črnomelj, Metliko in Višnjo goro: gosp. **Ludevik Ravnikar**.

Za Kočevje in Ribnico: gosp. **France Souvan**, posestnik v Ljubljani.

III. Poslanca kupčijske in obrtniške zbornice:

Gosp. **Ivan Horak** in gosp. **Jožef Debevec**.

Narodni volilni odbor za vojvodstvo kranjsko. V Ljubljani 4. marca 1867.